

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

កូនសៀវភៅ ស្តីពី

បច្ចេកទេសដាំប្រុសស្រីទំពាំងផ្លែប
ដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ
Climate Resilient Sweet Bamboo Growing
Technique

រៀបចំដោយ កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ASPIRE)
ឧបត្ថម្ភដោយ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់អភិវឌ្ឍកសិកម្ម (IFAD)

រាជធានីភ្នំពេញ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៨

IFAD
Investing in rural people

អរម្ភកថា

ការផ្សព្វផ្សាយកសិកម្មដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការផ្ទេរនូវចំណេះដឹងបច្ចេកវិទ្យា និង នវានុវត្តន៍ថ្មីៗដែលធន់នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ការផ្សព្វផ្សាយនេះរួមចំណែកក្នុងការដោះស្រាយ គ្រោះធម្មជាតិ និងបញ្ហានានា ដល់កសិករ និងសហគមន៍កសិកម្មសំដៅជំរុញការបង្កើន ផលិតភាព គុណភាព សុវត្ថិភាពផលិតផលកសិកម្ម និងបង្កើនប្រាក់ចំណូលគ្រួសារ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទបានដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយផ្សព្វផ្សាយ កសិកម្មកម្ពុជានាឆ្នាំ២០១៥ បានបង្ហាញថា កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយត្រូវបញ្ឈប់បញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនៅ នឹងធនធានធម្មជាតិ និងបរិស្ថាន ក៏ដូចជា បញ្ហាសុខភាព ទៅក្នុងឯកសារសម្ភារៈនិងសារ ផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម តាមរយៈការចែករំលែកចំណេះដឹងអំពី ការអនុវត្តល្អលើការគ្រប់គ្រង ទីជម្រាល ការគ្រប់គ្រងនិងនិងការអភិរក្សដី និងទឹក និងក្សេត្រ-រុក្ខកម្មបង្កើនផលិតភាព ពពិធា ភារូបនីយកម្ម និងពាណិជ្ជបូជនីយកម្មកសិកម្ម ដោយបង្កើនការផ្តល់សេវាផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេស កសិកម្ម ដល់កសិករ ការស្រាវជ្រាវបច្ចេកទេសកសិកម្ម សំដៅបង្កើនទិន្នផលដំណាំ សុវត្ថិភាព ចំណីអាហារក្នុងបរិបទតម្រូវការទីផ្សារ និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយបច្ចេកទេសកសិកម្មថ្មីដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (ASPIRE) បានរៀបចំ “ឯកសារបច្ចេកទេស ស្តីពីបច្ចេកទេសដាំបូស្សីទំពាំងផ្អែម ដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ “ នេះឡើង ដោយបានពិភាក្សាជាមួយអ្នកបច្ចេកទេស អ្នកឯកទេស និងអង្គភាព ជំនាញបច្ចេកទេសនានា នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។

អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម នៃក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទសូមដាក់ចេញនូវ ឯកសារបច្ចេកទេស ស្តីពី វិធីសាស្ត្រដាំបូស្សីទំពាំងផ្អែមដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដែលជាឯកសារគ្រឹះសម្រាប់មន្ត្រីកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទខេត្ត រាជធានី ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ភ្នាក់ងារប្រតិបត្តិទៅមូលដ្ឋាន និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់យកទៅអនុវត្តក្នុង ការផ្ទេរបច្ចេកវិទ្យា និងវិធីសាស្ត្រ កាត់បន្ថយហានិភ័យ នៃការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដល់កសិករ និងអ្នកផលិតទទួលបាន គុណភាពខ្ពស់ និងបង្កើនប្រាក់ចំណូល។

ថ្ងៃ ពុធ ៧ ខែ តុលា ឆ្នាំ សំរឹទ្ធិស័ក ព.ស.២៥៦២

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ៣០.....ខែ វិច្ឆិកា...ឆ្នាំ ២០១៨

អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម	1
១ អត្ថប្រយោជន៍នៃ ទំពាំងផ្ទៃម 	1
២. ការជ្រើសរើសពូជ	2
៣. ការរៀបចំដី និងការដាំដុះ	2
៤. ការថែទាំ	3
៥. ការគ្រប់គ្រងជំងឺជាតិដី	4
៦. ការគ្រប់គ្រងទឹក	5
៧. បច្ចេកទេសប្រមូលផល និងការគ្រប់គ្រងក្រោយពេលប្រមូលផល	6
៨. ប្រតិទិនដាំដុះ ទំពាំងផ្ទៃម និង តម្រូវការទីផ្សារ.....	7
៩. ផែនការអាជីវកម្មអាស្រ័យលើធនធានដែលមានស្រាប់	7
១០. វិភាគសេដ្ឋកិច្ច	8
ឯកសារយោង	9

សេចក្តីផ្តើម

ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុធ្វើឲ្យមានផលប៉ះពាល់ជាអវិជ្ជមានដល់ផលិតកម្មកសិកម្ម ជាពិសេសការធ្វើ កសិកម្មដែលពឹងផ្អែកទៅលើធម្មជាតិ។ ការផ្លាស់ប្តូរពេលវេលាដាំដុះដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ធ្វើឲ្យមាន ផលប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ផលិតកម្មដំណាំត្រពាំងផ្អែម។ ការកើនឡើងនូវសត្វល្អិតបំផ្លាញ ជម្ងឺ ការប្រែប្រួល របបទឹកភ្លៀង ភ្លៀងធ្លាក់មិនទៀងទាត់ រាំងស្ងួត ទឹកជំនន់ ធ្វើឲ្យទិន្នផលដំណាំត្រពាំងផ្អែមមានការធ្លាក់ចុះដែលធ្វើឲ្យ ប្រាក់ចំណូលរបស់កសិករ មានការថយចុះផងដែរ។ ការយល់ដឹងពីវិធានការ និងបច្ចេកទេសកសិកម្ម ដែលធន់ទៅ នឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ អាចជួយកាត់បន្ថយនូវហានិភ័យគ្រោះមហន្តរាយ ការខាតបង់ផ្សេងៗ និងបង្កើនប្រាក់ ចំណូលរបស់កសិករ។ សកម្មភាពសំខាន់ៗមួយចំនួន ដែលគួរអនុវត្តដើម្បីកាត់បន្ថយហានិភ័យ និងផលប៉ះពាល់ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុក្នុង ផលិតកម្មដំណាំត្រពាំងផ្អែមមានដូចជា៖ ការជ្រើសរើសពូជ ការរៀបចំដីនិងការដាំដុះ ការថែទាំ ការគ្រប់គ្រងជីជាតិដី និងការគ្រប់គ្រងទឹក។

១ អត្ថប្រយោជន៍នៃ ទំពាំងផ្អែម

ទំពាំងផ្អែមត្រូវបានគេប្រើប្រាស់ស្រស់សម្រាប់ជាមុខម្ហូបអាហារ និងមានសារៈប្រយោជន៍ច្រើនសម្រាប់សុខភាពដូចជា ជួយសម្រកទម្ងន់ កាត់បន្ថយហានិភ័យជម្ងឺមហារីក ពង្រឹងប្រព័ន្ធភាពស៊ាំ ជួយពង្រឹងសុខភាពបេះដូង មានប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ទប់ទល់នឹងជម្ងឺផ្លូវដង្ហើម និងយកសម្រាប់ព្យាបាលការចឹករបស់ពស់ និងខ្សាជីវី។ ដើមទំពាំងធំអាចយកទៅធ្វើជាទ្រុងសត្វជាដើម។

ការកែច្នៃដំណាំទំពាំង

២. ការខ្លើសទើសពូជ

ពូជឫស្សីទំពាំងដែលមានប្រភពច្បាស់លាស់ ពេញនិយមសម្រាប់ទីផ្សារពូជដែលធន់ទៅនឹងការប្រែប្រួល អាកាសធាតុ សត្វល្អិត និងជម្ងឺ។

កូនឫស្សីទំពាំងផ្តុំម

៣. ការរៀបចំដី និងការដាំដុះ

- ភ្នំដីចំនួន ១ទៅ ២ដង ដើម្បីបន្ថយដី និងភ្នំរុក្ខឡប់កាកសំណល់ដំណាំនិងស្មៅចូលក្នុងដី រួចហាលដី ៧ ទៅ ១០ថ្ងៃ
- ដីករណ្តៅទំហំ ០.៥ ម៉ែត្រ បួនជ្រុង និងជម្រៅ ០.៥ម៉ែត្រ រួចដាក់ដីកំប៉ុស្តិ៍ ឬលាមកសត្វមួយបង្កើ
- ដាំ ដោយដាក់កំព្រោក ឬចំបើងដើម្បីរក្សាសំណើមនៃដី
- កូនឫស្សីគួរដាំក្នុងខែប្រាំងចន្លោះពីខែ ១១ ដល់ខែ ៣ព្រោះឫសឫស្សីអាចដុះលូតលាស់ និងធន់ទៅនឹងទឹកភ្លៀងក្នុង ខែវស្សា។

កូនទំពាំងដាំរួច

៤. ការថែទាំ

ក. ការធ្វើស្មៅ: ត្រូវជម្រះស្មៅឲ្យបាន ១ដងក្នុង ១ឆ្នាំ ។

ខ. ការកាត់មែក: ចាប់ពីអាយុ ៦ខែ ត្រូវចាប់ផ្តើម កាត់ដើមខ្លះចេញពីគុម្ពដើម្បី កុំឲ្យណែនពេក និងជាទូទៅទុកតែ ៣ទៅ ៥ដើមតែប៉ុណ្ណោះ។

ការប្រើឧបករណ៍កាត់រំលោះដើមខ្លះចេញពីគុម្ព

គ.របៀបប្រើដី

មុនដាក់ដី ត្រូវដីករណ្តៅជុំវិញគល់រួចដាក់ដីលាមកសត្វ ឬកំប៉ុស្ត រួចយកដីលប់ ដាក់ទន្ទឹមពេលធ្វើស្មៅ ដើម្បីជួយបង្កើនដីជាតិដី ធ្វើឲ្យដីធូរ បង្កើសត្វល្អិតមានប្រយោជន៍ក្នុងដី ជំរុញការលូតលាស់ទំពាំង កាត់បន្ថយ សត្វល្អិតចង្រៃ និងជម្ងឺទំពាំង និងរក្សាសំណើមដីបានល្អសម្រាប់បន្ស៊ាំទៅនឹងភាពរាំងស្ងួតដែល ជាតិទ្វិពល នៃ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។

៥. ការគ្រប់គ្រងជីជាតិដី

ការគ្រប់គ្រង ដីជាតិដីបានល្អ រួមមានការប្រើដីគីមី ជាមួយដីធម្មជាតិ នឹងបង្កើនទិន្នផលទំពាំងផ្អែម ឬធ្វើឲ្យប្រសើរឡើង សមត្ថភាព និងផលិតភាពដី។

ក. ការប្រើគម្របដី

ការប្រើកំប្លោកឬស្លឹករុក្ខជាតិគ្របលើគល់ទំពាំងបន្ទាប់ពីដាំ ដើម្បីរក្សាសំណើមដី ការពារការ ហូរច្រោះ ការពារកុំឲ្យស្មៅដុះនិងផ្តល់ដីជាតិទៅឲ្យដីវិញ។

ការប្រើកំប្លោកគ្របគល់កូនទំពាំងទើបដាំ

ខ. ការប្រើប្រាស់សារធាតុសរីរាង្គ

ប្រើដីកំប៉ុស្ត ឬដីលាមកសត្វពួកផ្សេង ដូចជាលាមក គោ លាមកចៀម លាមកជ្រូក និងលាមកមាន់ សំបូរ ទៅដោយសារធាតុចិញ្ចឹមដើម្បីជួយឲ្យដីមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ។

ការប្រើដីអង្កាម និងដីលាមកសត្វ សម្រាប់បង្កើនដីជាតិដី

៦. ការគ្រប់គ្រងទឹក

ដំណាំទំពាំងផ្ទៃមអាចធន់ទ្រាំបានចំពោះភាពរាំងស្ងួត តែវាមិនធន់នឹងការជាំទឹកទេទោះយ៉ាងណាក៏ត្រូវការស្រោចទឹកឲ្យបាន ១៥ដង ក្នុងមួយខែក្នុងរដូវប្រាំង។ ប្រព័ន្ធទ្រឹមជាជម្រើសស្រោចស្រពមួយដែលជួយសន្សំសំចៃទឹកបានច្រើន។

ប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធទ្រឹមសម្រាប់ស្រោចស្រព

៧. បច្ចេកទេសប្រមូលផល និងការគ្រប់គ្រងក្រោយពេលប្រមូលផល

ការប្រមូលផលទំពាំងផ្លែម គឺអាស្រ័យលើពេលវេលាដាំដុះពូជស្រាលអាចប្រមូលផលនៅអាយុ១០ទៅ ១២ខែក្រោយពេលដាំ និងពូជធ្ងន់អាចប្រមូលផលនៅអាយុ ១ឆ្នាំ ឬលើស ក្រោយពេលដាំ។ ក្នុងមួយគុម្ពអាច ប្រមូលផលបាន ២០គីឡូក្រាមក្នុងមួយគុម្ព និងអាចប្រមូលបានមិនតិចជាង ២០ឆ្នាំ។

ទំពាំងផ្លែមក្រោយប្រមូលផល

៨. ប្រតិទិនដាំដុះ ទំពាំងផ្លែម និង កត្តាទីផ្សារ

ល.រ	សកម្មភាព	រដូវកាលដាំដុះ											
		មករា	កុម្ភៈ	មីនា	មេសា	ឧសភា	មិថុនា	កក្កដា	សីហា	កញ្ញា	តុលា	វិច្ឆិកា	ធ្នូ
1 -	ផលិតកម្ម												
១	រដូវកាលដាំដុះបានល្អ												
២	ការប្រមូលផល												
11 -	កត្តាទីផ្សារ												
១	តម្លៃទំពាំងផ្លែមមិនសូវល្អ												
២	ទំពាំងផ្លែមលក់បានតម្លៃថ្លៃ												

៩. ផែនការលើកកម្ពុអារ្យស្រីយលើធនធានដែលមានស្រាប់

កសិករដែលមានបំណងចង់ដាំ និងវិនិយោគដំណាំទំពាំងផ្លែម គួររៀបចំផែនការអាជីវកម្មនេះឲ្យបាន ច្បាស់លាស់ សិន មុននឹងសម្រេចចិត្តដាំដុះដូចជា ១) កត្តាទីផ្សារ (អ្នកទិញ) និងអ្នកប្រកួតប្រជែង (២) បច្ចេកទេសការដាំដុះ (៣) ថវិកាវិនិយោគ ពីដាំដល់ការប្រមូលផលលើកដំបូង (៤) កត្តាប្រឈមផ្សេងៗ (៥) ផែនការបន្ទាប់។

កាលបរិច្ឆេទចាប់ផ្តើមអាជីវកម្ម:.....

រាយមុខទំនិញ	ឯកតា	ចំនួន	តម្លៃ១ឯកតា (រៀល)	តម្លៃសរុប (រៀល)
ពូជទំពាំងផ្លែម	រៀល/ដ			
ការរៀបចំដីដោយស្រាក់ទំរ	រៀល/ថ			
កាត់ដើម	នាក់/ថ			
ដីគីមី	បាវ			
ដីកំប៉ុស្ត	គក្រ			
ពលកម្មដាក់ដី	នាក់/ថ			
ពលកម្មសម្អាតស្មៅ	នាក់/ថ			
ប្រមូលផល	នាក់/ថ			
ដីកជញ្ជូន	ឡាន			

១០. វិភាគសេដ្ឋកិច្ច

តារាងចំណូលចំណាយ ក្នុងផលិតកម្មទំពាំងផ្លែម

រាយមុខទំនិញ	ឯកតា	ចំនួន	តម្លៃ១ឯកតា (រៀល)	តម្លៃសរុប (រៀល)
១.ចំណាយក្នុងផលិតកម្ម				
ពូជទំពាំងផ្លែម	រៀល/ដ			
ការរៀបចំដីដោយត្រាក់ទ័រ	រៀល/ថ			
ដាំ	នាក់/ថ			
កំលាំងផ្ទាល់ខ្លួន	នាក់/ថ			
ជីគីមី	បាវ			
ជីកំប៉ុស្ត	គក្រ			
ពលកម្មដាក់ដី	នាក់/ថ			
ពលកម្មសម្អាតស្មៅ	នាក់/ថ			
ប្រមូលផល	នាក់/ថ			
ដឹកជញ្ជូន	ឡាន			
ពលកម្មចិញ្ចៀន និងហាល	នាក់/ថ			
សរុបចំណាយក្នុងផលិតកម្ម				
២.ចំណូលពីផលិតកម្ម				
បរិមាណផល	គក្រ			
សរុបចំណូលពីផលិតកម្ម				
សរុបប្រាក់ចំណេញ= ចំណូលផលិតកម្ម - ចំណាយផលិតកម្ម				

ឯកសារយោង

១. ការសម្ភាសន៍ផ្ទាល់រវាងលោក សរ សាន្តភិរម្យ និងលោក រុន វិរៈ ម្ចាស់ចំការទំពាំងផ្អែម ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង ថ្ងៃទី ៤ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០១៧។
២. គេហទំព័រ Facebook: Sbn Soy Bona, ទំពាំងផ្អែមភូមិខ្ញុំ ចំការឫស្សីទំពាំងផ្អែម ចំការឫស្សីទំពាំងផ្អែម និងសិប្បកម្មចង្ហើ៖។
៣. វីដេអូ ឫស្សីទំពាំងផ្អែម ផលិតដោយ ទូរទស្សន៍បាយ័ន ឆ្នាំ ២០១៧។

រៀបរៀង និងចោះពុម្ពលើកទី ១ ឆ្នាំ ២០១៨ ដោយ

នាយកដ្ឋានផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម នៃអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម
ក្រោមមូលនិធិអន្តរជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម (IFAD) និងឧបត្ថម្ភពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
អាស័យដ្ឋាន # ២០០ផ្លូវ នរោត្តម សង្កាត់ទន្លេបាសាក់ ខណ្ឌចំការមន រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
(ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ)
លេខទូរស័ព្ទ ០២៣ ២២ ១១ ២០
គេហទំព័រ <http://www.khmeragri.info/wordpress>
គេហទំព័រ www.ASPIRE.ORG

